

ІДЕОЛОГІЧНА ВІЙНА РОСІЇ В УКРАЇНІ

Коломієць Ю. Ю.

Постановка проблеми. До 24 лютого 2022 року більша частина людства вважала, що класична війна, яка супроводжується застосуванням смертельної для людини зброї, відходить у минуле. Своїм нападом на Україну Росія показала, що загальносвітове уявлення про методи та засоби вирішення конфліктів її не стосуються. Вона поставила увесь світ перед складним вибором: допомогти Україні у протистоянні збройному нападу Росії або чекати, коли переможе найсильніший. У першому випадку велика ймовірність початку третьої світової війни, у другому – якщо переможе Росія, її прагнення до насильницького захоплення інших країн Україною не зупиняться. Безкарність призведе до того, що міжнародний порядок та міжнародна безпека, які створювалися впродовж багатьох десятиліть, будуть зруйновані. Жодна країна не зможе відчувати себе у безпеці. Найбільш ефективним та небезпечним шляхом вирішення цього конфлікту є перемога на ідеологічному фронті (у ідеологічній війні). Як писав Сунь Цзи – великий китайський полководець – у своїй книзі «Мистецтво війни»: «...сто разів битися і сто разів перемогти – це не найкраще з кращого; найкраще з кращого – змусити вороже військо підкоритися без бою»¹. Для цього потрібно зрозуміти і зруйнувати ідеологічне підґрунтя задумів супротивника.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У XXI ст. людство активно почало впроваджувати у життя цифрові технології, які зробили майже необмеженими межі та час розповсюдження інформації. Науковці почали говорити про так звані інформаційні війни, які полегшують або взагалі виключають необхідність проведення військових операцій. Дослідженню інформаційних війн, інформаційних операцій та інформаційних впливів в Україні присвятили свої дисертації: О. Верголяс², Н. Семен³, Т. Ткачук⁴ та ін. Після 2014 року (відкритої агресії Росії щодо України) актуальним стало питання протидії інфор-

маційній атаці України з боку Росії. З цього приводу було написано багато важливих для майбутнього України наукових праць: Ю. Радковець «Ознаки технологій «гібридної війни» в агресивних діях Росії проти України»⁵, Г. Сасин «Інформаційна війна: сутність, засоби реалізації, результати та можливості протидії (на прикладі російської експансії в український простір)»⁶, Р. Чирва «Інформаційна війна – зброя, страшніша за ядерну»⁷, П. Шевчук «Інформаційно-психологічна війна Росії проти України: як їй протидіяти»⁸ та ін. Були зроблені цікаві висновки, які широко використовуються у російсько-українській війні, яка розпочалася 24 лютого 2022 року. Наприклад, Україна нарешті зрозуміла, що:

– при висвітленні подій, пов'язаних з АТО, не варто було на початку операції повідомляти дані про кількість та дислокацію українських військових підрозділів, перелік та якість озброєння, номерні знаки, що нанесені на військову техніку, кількість убитих і поранених, виведення з ладу озброєння;

– суспільству важливо почути не лише про поточні негаразди, але й довідатися про шляхи і напрями реформування державного будівництва, формування України як нової політичної нації, прояви єдності та солідарності українського народу.

Але усе це лише інформаційні умови, які підіймають бойовий дух і опосередковано наближають перемогу України. Після численних порушень міжнародних конвенцій і угод з боку РФ настав час переходити до контратаки і починати її потрібно саме з ідеологічного фронту, розуміючи, що ідеологічна та інформаційна війна не тотожні поняття. Нажаль, фундаментальних наукових досліджень тактики проведення ідеологічної війни немає, хоча окремі монографічні дослідження, присвячені кримінально-правовій ідеології⁹ та ідеології кримінально-правової

¹ Сунь-Цзи Искусство войны / перевод и комментарии В.В. Малявина. URL: http://loveread.ec/read_book.php?id=92417&p=7 (дата звернення 02.05.2022).

² Верголяс О.О. Правове забезпечення спеціальних інформаційних операцій: дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2020. 287 с.

³ Семен Н.Ф. Російські Інтернет-ресурси як чинник інформаційної війни проти (на прикладі сайтів «Правда.ру» та «Російський діалог»): автореф. дис. ...канд. юрид. наук: 27.00.01. Дніпро, 2018. 23 с.

⁴ Ткачук Т.Ю. Правове забезпечення інформаційної безпеки в умовах євроінтеграції України: дис. ... докт. юрид. наук. Ужгород, 2019. 487 с.

⁵ Радковець Ю.І. Ознаки технологій «гібридної війни» в агресивних діях Росії проти України. *Наука і оборона*. 2014. № 3. С. 36–42.

⁶ Сасин Г.В. Інформаційна війна: сутність, засоби реалізації, результати та можливості протидії (на прикладі російської експансії в український простір). *Грані*. 2015. № 3 (119). С. 18–23.

⁷ Чирва Р. Інформаційна війна – зброя, страшніша за ядерну. *Профспілкові вісті*. 2014. № 13. С. 8–9.

⁸ Шевчук П. Інформаційно-психологічна війна Росії проти України: як їй протидіяти. *Демократичне врядування*. 2014. Вип. 13. URL: <http://vivacademy.com/visnik13/zmist.html> (дата звернення 02.05.2022).

⁹ Коломієць Ю.Ю. Кримінально-правова ідеологія: філософсько-правове дослідження: монографія. Арциз: ФОП Петров О.С., 2019. 467 с.

політики¹⁰ все ж таки є. Для розуміння сутності, значення та механізму ведення ідеологічної війни цих робіт недостатньо, адже ідеологічна війна виходить далеко за межі кримінального права.

Мета дослідження. З'ясувати справжню мету агресії Росії стосовно України. Зрозуміти і зруйнувати ідеологічне підґрунтя протиправних дій Росії на території України. Перейти до контратаки на ідеологічному фронті.

Виклад основного матеріалу. У монографічному дослідженні «Кримінально-правова ідеологія: філософсько-правове дослідження» мною була доведена теза про те, що ідеологія може бути життєздатною лише тоді, коли вона враховує існування трьох світів: реального, проміжного (нав'язуваного) та ідеального. Це означає, що особа, яка планує зруйнувати чийсь ідеологію, має починати з вивчення реального світу, тобто вже існуючих уявлень про Всесвіт та місце людини у ньому. Потім створюється ідеал, який відображає уявлення людей про найкраще життя у майбутньому. Такий ідеал включає в себе те, що має бути, чого чекають люди і до чого вони прагнуть. Але усі розуміють, що ідеальний світ – це мрія, до якої дуже складний та довгий шлях. Цей шлях і є проміжним (нав'язуваним) світом, який намагаються створити ідеологи. Ідеал і вічні цінності не змінюються, змінюється лише шлях до них. Ідеологія, яка прагне до того, щоб бути загальновизнаною, має бути науково обґрунтованою, в той же час вона має враховувати не лише раціональну, але й ірраціональну природу людини, оперувати як до розуму, так і до емоцій людини.

На міжнародній арені Росія створила для себе образ ведмеда, який їй дуже сподобався. Пропагандисти російської ідеології часто згадують вислів Отто фонн Бісмарка: «Я знаю 100 способів, як виманити російського ведмеда з барлогу, але не знаю жодного, як загнати його назад». Отто фон Бісмарку належать і інші вислови, які не дуже добре характеризують Росію, наприклад: «Ніколи нічого не замишляйте проти Росії, бо на будь-яку вашу хитрість вона відповість своєю непередбачуваною дурістю» або «Ніколи не вірте росіянам, бо росіяни не вірять навіть собі». Отже, якщо на рівні людської підсвідомості Росія – це ведмідь, то подолати цього ведмеда можна лише, усвідомивши те, хто ми є на рівні образного сприйняття світу.

Активними учасниками ідеологічної війни окрім Росії та України є США та країни Європейського Союзу (далі ЄС), стосовно яких теж утворилися асоціативні образи. Україна асоціюється із соколом, США із бізоном, ЄС із сойкою-пересмішницею.

Українські дослідники (В. Куйбіда, О. Потапенко, Г. Потапенко) зібрали данні, згідно яким сокіл – сим-

вол Сонця; духовного злету; натхнення, перемоги; в емблематиці зображення сокола з розставленими крилами пов'язують із тризубом; в пісенній творчості українців соколиха символізує матір, а соколик – її сина¹¹. 9 травня 2016 року Президент США Барак Обама підписав закон про визнання північноамериканського бізона офіційним Національним ссавцем Сполучених Штатів. Отже для визнання бізона асоціативним образом США є не лише фактичні, але й певні юридичні підстави.

У преамбулі до Консолідованої версії Договору про ЄС сказано, рішення про заснування ЄС було прийнято: отримуючи натхнення від культурного, релігійного та гуманістичного спадку Європи, з якого розвинулися загальні цінності непорушності та невідчужуваності прав особистості, свобода, демократія, рівність та верховенство права; прагнучи поглибити солідарність своїх народів, при цьому поважаючи їхню історію, культуру та традиції; з непохитним прагненням реалізовувати спільну зовнішню та безпекову політику, включаючи поступове формування спільної оборонної політики, що, можливо, приведе до спільної оборони згідно з положеннями статті 42, і таким чином зміцнювати європейську самобутність та незалежність заради миру, безпеки та прогресу в Європі та в усьому світі ...¹². Перераховані мотиви консолідації асоціюються з образом сойки-пересмішниці. Згідно із дослідженнями науковців у світі відомо понад сорок видів сойок, які дуже відрізняються між собою, навіть зовні. Ця група птахів неоднорідна, оскільки до неї входять одночасно представники аж дев'яти родів. Це одна з найталановитіших пташок. Вона відтворює різні звуки і шуми, які чує довкола себе. Мисливці не долюблюють сойку через її здатність влаштувати лісовий переполох у найбільш невідповідний для цього час і таким чином активізувати всіх мешканців лісу¹³. Особливу популярність сойка-пересмішниця отримала після екранізації фільму «Голодні ігри», режисера Гері Росса, на основі однойменного роману Сюзанни Коллінз. Вона стала символом красивої первозданної природи, прагнення до свободи і справедливості. Якщо уважно придивитися до графічного знаку ЄС, то можна побачити, що він є геральдичним відображенням сойки-пересмішниці у польоті.

¹¹ Енциклопедичний словник символів культури України / за заг. ред. О.І. Потапенко, В.П. Коцура, В.В. Куйбіди. 6-е вид. Корсунь-Шевченківський: Корсунський видавничий дім «Всесвіт», 2015. С. 769.

¹² Консолідовані версії договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу (2010/С 83/01). *Офіційний вісник Європейського Союзу*. 30.3.2010 UA. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/file/text/40/f450346n12.pdf> (дата звернення 02.05.2022).

¹³ Ступчук Л. Строката пересмішниця. 19 березня 2020. *День*. 16 квітня 2020. URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/napyrkincidnya/strokata-peresmishnyuca> (дата звернення 02.05.2022).

¹⁰ Фріс П.Л. Ідеологія кримінально-правової політики: монографія. Івано-Франківськ: Супрун В.П., 2021. 390 с.

З усіх перерахованих образів найнебезпечнішим є ведмідь. Він небезпечний не стільки своїми розмірами, скільки незграбністю, грубою силою та непередбачуваністю дій. Росія діє так само. Як і ведмідь вона вважає себе найсильнішою і здатною впоратися з ким завгодно, любить демонструвати свою силу та перевагу.

Чому насправді Росія напала на Україну. Офіційна версія спецоперації Росії в Україні є абсурдом. Ніяких неофашистів в Україні немає. Для того, щоб зрозуміти справжні причини російсько-української війни достатньо ознайомитись з тією інформацією, яку російські пропагандисти розповсюджують за допомогою Інтернету. Одним із інструментів ідеологічної війни Росії проти ЄС та США через Україну стала стаття «Чому Росії все дозволено», яку на одному з польських мережевих ресурсів опублікував варшавський журналіст, письменник та бізнесмен А. Петрасевич¹⁴. Ця стаття дуже оперативно була перекладена російською мовою і потім розтиражована російськими інформаційно-новинними сайтами. От, як міркування А. Петрасевича були інтерпретовані російськими пропагандистами: «У іноземних ЗМІ дедалі більше схиляються до думки, що для досягнення стратегічних цілей Росії не потрібно воювати. Не треба куляти ядерними ракетами у бік США, ні до чого витопувати кирзачами Польщу, не варто витратити цілий тиждень на захоплення Швеції та ще два тижні на війну з Фінляндією. Навіть петиція щодо повернення Аляски – і та не потрібна. Світ ось-ось сам здасться Росії. Піднімі лапки перед хитрим Путіним. Бійся, Америко!»¹⁵. Подібні вислови є результатом рожевих мрій РФ, яким навряд чи довелось би здійснитися. Зрозумівши це Росія не стала чекати, коли світ сам здасться і фактично розпочала третю світову війну, яка активно ведеться на ідеологічному фронті.

Справжньою метою ідеологічної війни РФ на території України є **світове панування**. Росія сприйняла як загрозу для себе ідеї: створення світового права, глобалізації та євроінтеграції, впровадження яких активно спонсорувалося США та ЄС. У боротьбі за світове панування Росія не може використовувати ні гроші, ні розвинуту культуру, єдиним, чим вона завжди пишалась – це силою та вмінням перемагати у війнах, що мають світове значення (особливо Росія пишається перемогою над Наполеоном Бонапартом та Адольфом Гітлером).

Для того, щоб відновити свою роль на світовій арені, Росія вирішила **повернути собі території колишніх радянських республік**. У гімні СРСР є

такі слова: «Союзом незламним республіки вільні / Навіки з'єднала Велика Рус». Із втратою союзних республік Росія втратила свою велич. Граючи на емоціях людей, які ще пам'ятають Радянський Союз, вона намагається створити нове державне утворення, яке буде асоціюватися із жажливою істотою, небезпечною для усього світу. Поки що це важко зрозуміти, але коли дивишся на те, як Росія на окупованих територіях України готується до святкування Дня Перемоги (вішає красні стяги із гербом СРСР, готується до мітингів та демонстрацій) стає моторошно.

Радянський Союз залишився у минулому. Дійсно, є певна соціальна пам'ять, соціальна спадщина, соціальна інерція і це нормально. Будь-яка епоха залишає як негативні, так і позитивні спогади, без яких неможливий подальший розвиток людства. Але відродити колишній Радянський Союз неможливо, і перш за все через те, що марксистсько-ленінська ідеологія себе дискредитувала. До того ж Росія не намагається відтворити диктатуру пролетаріату. Навпаки, вона прагне до капіталізму, заснованому на насильстві і пануванні невеликої кількості олігархів. Не про яку ринкову економіку не буде і мови, політична еліта буде експлуатувати власний народ (нажаль не тільки власний, а усіх тих кого вдасться захопити).

Шлях до панування, який обрала Росія перетворює її на закриту державу, але вона до цього готова. Щоб бути здатною до самостійного функціонування та з «легким серцем» опустити залізну завісу їй потрібна хліборобська Україна. **Росія карає Україну за її європейські орієнтири.**

Як перемогти Росію? Для цього потрібно зрозуміти як їй вдалося отримати статус непереможної і повірити в те, що їй усе дозволено.

По-перше, В. Ленін позбавив Росію зайвої сентиментальності. За допомогою насильства та обману їй вдалося підкорити як власний народ, так і народ колишніх радянських республік. В журналі «Український тиждень» № 46 (263) від 15 листопада 2012 року О. Мотиль у своїй статті «СРСР як Російська імперія. Чим була радянська Україна?» розмістив неофіційну версію герба СРСР, яка дуже точно відображає сутність імперії, яка існувала порівняно нещодавно і цією імперією була Росія¹⁶, яка безжально карала за будь-які прояви вільнодумства (невипадково у лапах двоголового орла серп і молот і виглядають вони ні як символи робітничого класу, а як знаряддя вбивства) (див. мал. № 1). Росіяни вважалися привілейованою нацією. Разом із русифікованими представниками інших національностей, тих хто перейняв російську мову та культуру, **вони були господарями на усій території СРСР.**

¹⁴ Pietrasiewicz A.D. Rosji pozwala się na wszystko? 14 kwietnia, 2014 URL: <http://blogpublika.com/2014/04/14/dlaczego-rosji-pozwala-sie-na-wszystko/> (дата звернення 02.05.2022).

¹⁵ Путин овладеет планетой без войны. 12 июня 2014. URL: <https://grareporter.livejournal.com/1369873.html> (дата звернення 02.06.2022).

¹⁶ Мотиль О. СРСР як Російська імперія. Чим була радянська Україна? *Український тиждень*. № 46 (263). 15 листопада 2012 року. URL: <https://tyzhden.ua/History/65141> (дата звернення 02.05.2022).

По-друге, світ пробачив радянській владі вбивство Миколая II та його сім'ї, вбивство цілого класу людей: дворян, буржуазії, представників духовенства та усієї інтелігенції, яка не поділяла погляди більшовиків. Що правда, до початку Другої світової війни Радянський Союз був у міжнародній ізоляції. Для того щоб розширити торговельні зв'язки СРСР почав дипломатичні стосунки із Німеччиною, результатом чого стало підписання 23 серпня 1939 року Пакту Молотова-Ріббентропа (у таємному додатку до Пакту сторони домовилися про розподіл сфер впливу у Східній Європі). Через тиждень після підписання цієї угоди почалася Друга світова війна. Німеччина вирішила напасти першою, у тому числі і на Радянський Союз, якому вдалося вийти із цієї війни переможцем. За те, що СРСР врятував світ від фашистських окупантів, йому пробачили усі вчинені злочини, закрили очі на те, що територія Радянського Союзу після Другої світової війни значно збільшилася. Мета підписання Пакту Молотова-Ріббентропа була досягнута. Із цього історичного уроку Росія зробила наступні висновки: – **нападати потрібно першою; – вона велика і непереможна, а її народ усе витримає.**

По-третє, з 1991 року РФ бере активну участь у політичних конфліктах та громадянських війнах, шляхом збройних нападів відбирає та приєднує до себе території інших держав. Усі ці дії **залишаються майже безкарними.** Санкції, які накладаються на Росію ЄС, лише підбурюють її до нових насильницьких дій, **а отримані перемоги за допомогою насильства створюють відчуття, що росіяни вища раса,** яка має право вчити, перевиховувати і карати тих, хто не хоче схилитися перед «великою» імперією.

Із такою впевненістю у власній непереможності з боку російських громадян, ми маємо справу з диким неврівноваженим ведмедем, який вирішив продемонструвати усім хто насправді цар звірів. У цій ролі він виглядає смішно, адже птахи до звірів не належать.

Більше ста років тому М. Грушевський, досліджуючи різницю між українським і великоруським характером, писав, що прикметами великоруської стихії є: «...брак власної людської гідності і непошанування гідності іншої людини; брак смаку до вигідного, доброго, урегульованого життя для себе і непошанування чужих інтересів і потреб в такому житті та чужих здобутків на сім полі; брак волі до організованого громадського і політичного життя, нахил до анархізму і навіть руйнівництва соціального і культурного; легковаження культурних і громадських вартостей і величання своєї некультурності й неорганізованості супроти тих вартостей; вічне хитання між громадським і моральним максималізмом і повним нігілізмом, яке спадає часто до повної затрати моральних критеріїв, – все це мало гарного

має в собі, і перед сими хибами соціального характеру на другий план відступають різні добрі, навіть дуже добрі прикмети індивідуального характеру, оскільки й вони теж не заслонюються, не затроюються теж грубістю й індиферентизмом»¹⁷. На думку М. Грушевського: «Вони ж являються повною антитезою народним прикметам українським, з їх високим розвитком гідності своєї, пошанування гідності чужої, любові до певних, уставлених зверхніх форм, «законних речей», етику й добрих манер, любов'ю до чистоти, порядку, краси життя, прив'язанням до культурних і громадських вартостей життя, і т. ін. Се все прикмети, які роблять українця дуже близьким по духу, по характеру до західноєвропейської стихії – де в чім до германської, з її солідністю, діловитістю, любов'ю до комфорту, порядку, чистоти, достатності, до рівноваги і стоїцизму, в іншому до романської, напр., отсим потягом до форми, елегантності, бажанням внести в усе красоту, освітити нею всяку сферу життя, взагалі світлим і ясним, радісним поглядом на життя»¹⁸.

Отже, за своїм світовідчуттям та світоглядом Україна, як і Західна Європа, є вільним птахом, далеким від образу життя ведмедя. Через свою трагічну історію Україна з солов'я перетворилася на сокола, удар лап якого володіє такою руйнівною силою, що навіть у відносно великих звірів голова може відокремитися від тіла. Саме через вільну вдачу українців В. Путіну не вдалося захопити Україну за декілька днів без суттєвих втрат. Поки Україна виснажує Росію у битві за свою свободу та незалежність, Західна Європа, як сойка-пересмішниця має попередити усіх про небезпеку РФ для цивілізованого світу.

Ведмідь ненавидить птахів. Для нього вони конкуренти, які їдять його їжу: горіхи, фрукти та ягоди, дрібних гризунів, жаб, змій, рибу і т. ін. Так само як ведмідь ненавидить птахів, Росія ненавидить Західну Європу. Про це неодноразово писали представники української інтелігенції. Так, М. Грушевський наголошував на тому, що московські слов'янофіли протиставляли західноєвропейським принципам права, умови, конституції великоруську патріархальність, відносини довір'я «на совість», неохоту до якої-небудь форми. На думку М. Грушевського, вони бачили в тім певну моральну вищість великоруського народу над бездушною, формалістичною «гниллю» західної культури¹⁹. Про ту ж саму ненависть писав Б. Хорват: «А ми знаємо, якою фанатичною ненавистю до католицького Заходу завжди горіла Москва – чи «ідеологом» її був протопоп Ава-

¹⁷ Грушевський М. С. Твори: У 50 т. / Редкол.: П. Сохань, Я. Дашкевич, І. Гирич та ін.; Голов. ред. П. Сохань. Львів: Світ, 2002. Т. 4. Кн. I: Серія «Суспільно-політичні твори (доба Української Центральної Ради березень 1917 – квітень 1918)». 2007. С. 239.

¹⁸ Там само. С. 239.

¹⁹ Там само. С. 239.

кум 17-го ст., чи інтелектуал-«почвенник» і релігійний письменник 19-го ст. Ф. Достоевський, чи атеїст і соціаліст В. Ленін зі зміненою дещо термінологією: «тот гнілой буржуазний Запад»²⁰.

Єдиним серйозним супротивником для себе Росія вважає США. Ведмідь і бізон – два великих за розмірами супротивника і такі різні за характером поведінки. Ведмідь вважає себе найсильнішим, але це не так. Скажене стадо бізонів може вбити кого завгодно, навіть справжнього царя звірів – лева. Слабкість ведмедя в тому, що він діє наодинці, сила бізонів у колективізмі. Якщо бізон відчує небезпеку, ведмедю нічого не залишиться, як відступити.

Для того, щоб людських жертв було якомога менше, потрібно нацькувати одного ведмедя на іншого (перетворити ведмедя, що нападає, на чужака). **Як це зробити?**

По-перше, **ні в якому разі не знімати з РФ санкції** до тих пір, поки вона не підпише з Україною договір примирення, обов'язковими умовами якого є: відновлення територіальних кордонів України на момент проголошення її незалежності (24 серпня 1991 року); виведення з території України Збройних Сил РФ; відшкодування збитків спричинених Україні з боку РФ.

Досліджуючи менталітет російського народу, Отто фон Бісмарк зробив висновок, що Росія небезпечна мізерністю своїх потреб. З одного боку це так і є, бідний народ готов терпіти все що завгодно заради благородної мети – благополуччя сім'ї, впевненості у завтрашньому дні та надії на краще життя. З іншого боку бідність та злидні теж мають певну межу, за якою народ стає небезпечним. Повстання, які мали місце в Росії, свідчать про те, що безправний збіднілий народ готов на усе що завгодно аби покращити своє становище. Він як вода, яка довгий час стримувалась греблею, зносить та руйнує усе на своєму шляху. Достатньо пригадати козацьке повстання у 1773–1775 роках в Російській імперії під проводом Омеляна Пугачова та Лютневу буржуазно-демократичну революцію 1917 року, що призвела до повалення російської монархії та змінила хід усієї світової історії.

По-друге, **відкрити народу РФ правду** про те, ким насправді є політичні та громадські діячі, які керують Росією. Правда про те, що насправді відбувається в Україні їх не цікавить. Більша частина російських громадян належить до бідних верств населення. Усвідомлення того, що вони належать до героїчного народу є виправданням їх бідності. «Ми бідні, але нас навіть багаті американці бояться!», – вважають середньостатистичні росіяни. Правда, яку мають усвідомити громадяни РФ: влада їх обманює, використовує за для задоволення власних амбіцій і

наживається на бідних людях. За для підтвердження ефективності висунутої пропозиції пригадаємо до чого призвело падіння залізної завіси наприкінці 1980-х років.

Внаслідок політики гласності та відкритості СРСР, яку обрав Генеральний секретар ЦК КПРС, М. Горбачов, у суспільстві запусився процес сліпого копіювання та ідеалізації «райських куточків» капіталізму. Радянські громадяни стали звертати увагу на те, що світ капіталізму вже інший, ніж за часів К. Маркса та В. Леніна. Капіталізм виявився більш життєздатним, оскільки матеріальне становище трудящих було вище, ніж у Радянському Союзі. Відкрита людям правда призвела до ліквідації влади КПРС у серпні-листопаді 1991 року та розпаду Радянського Союзу у грудні того ж року.

У 1993 році С. Лянге у своїй науково-публіцистичній статті «Декретоманія чи декретотворчість?» писав: «Уряду сьогодні не позаздриш: його критикують з усіх боків. Одні – за повільність ринкових реформ, інші – за поспішність і безсистемність прийнятих декретів. ...Можна хулити або хвалити, можна приймати або відкидати, можна погоджуватися або заперечувати переваги та недоліки прийнятих Декретів. Але безперечно одне: час рожевих міфів про «нову історичну спільноту» безповоротно пройшов, і нам піднесли правдиве дзеркало: милуйтеся і робіть висновки»²¹. В умовах російсько-української війни починаєш розуміти, що так зване «правдиве дзеркало» російському народу підносять лише з метою дискредитації правлячої еліти та захоплення влади. Як тільки мета досягнута його забирають, щоб не перешкождало створювати нові міфи.

По-третє, **запропонувати політичній еліті РФ вигоди від яких важко відмовитись**. У висловах представників православної церкви можна відчути ностальгію за радянським минулим: «Якщо не враховувати релігійну складову, у Радянському Союзі був побудований, мабуть, найсправедливіший лад за всю історію людства»²². Але цей «найсправедливіший лад» розсипався через приватновласницькі устремління людини.

Чому В. Путін приречений на провал?

По-перше, в нього немає загально визнаної ідеології, є лише національна ідея, а це як відомо не одне й те саме. З Росією трапилося те, про що попереджав Ю. Вільчінський у статті «Ідеологія державотворення» (відповідь на статтю М. Білецького «Загроза нової ідеократії»): «...після розпаду тоталітарної системи люди інстинктивно шукають, засадничо, те, що можна було б поставити на місце збанкру-

²¹ Лянге С. Декретоманія или декретотворчество? *Финансовый Киев – еженедельник деловых кругов Украины*. 9 февраля 1993. № 5. С. 1.

²² Василик Д. В. Православие плюс советский строй / Д. В. Василик URL: http://ruskline.ru/news_rl/2010/11/13/pravoslaviye_plyus_sovetskij_stroj/.

²⁰ Хорват Б. Дух католицизму. *Українські проблеми*. 1995. № 1. С. 31.

тілої ідеї комунізму. ...лякає те, що ідеї комунізму протиставляється ідея нації й побудови національної держави, яка претендує на роль найвищої ідеї. Адже цим шляхом йдуть всі країни, що постали на уламках колишньої радянської імперії або перебуваючи у пошуках своєї національної тожсамости»²³. Основним ідейним спадкоємцем СРСР є Росія, і саме вона стала найнебезпечнішою державою-терористом. Керуючись ідеєю національної тожсамости, вона продовжує вчиняти терор стосовно незалежних держав, які колись були у складі Радянського Союзу.

У Інтернет ресурсах В. Путіна часто називають спадкоємцем А. Гітлера, але насправді це не так. Фашизм був заснований на ідеології, рашизм заснований на ідеокраїї, якій властиві наступні ознаки: мета влади – влада, мета репресій і катування – залякування, ідея нації – це панування над ким-небудь, цінність людини – відданість тирану. Путін В. є спадкоємцем вождів ЦК КПРС і успадкував він не ідеї, а механізм їх реалізації, заснований на військово-поліцейському терорі. За асоціативним відчуттям те, що намагається оживити В. Путін нагадує зомбі – тіло є, душі немає.

По-друге, В. Путіну все важче утримувати владу в своїх руках. Закони Природи беруть своє – відбувається старіння тирана. Коли правитель втрачає справжню силу, він намагається відчайдушно демонструвати те, що залишилося, під невинуватою жорстокістю приховується неміч. Будівництво храму Збройних сил Російської Федерації, завершене 9 травня 2020 року, та написання ікон із зображенням В. Путіна не робить його невразливим. І він це чудово розуміє. Про це свідчать його жести, вираз очей та міміка обличчя. Складається враження, що В. Путін постійно озиряється, уникає погляду в очі, дотримується дистанції. Він боїться навіть своїх радників, які багато років допомагали йому утримувати владу. Як правило, подібні страхи мають свої плоди. Криваві репресії не врятували Й. Сталіна від смерті за дуже загадкових обставин (історики досі сперечаються з приводу справжніх причин смерті генерального секретаря Комуністичної партії Радянського Союзу).

По-третє, символи, під якими Росія проводить спецоперацію в Україні, приведуть її до поразки не тільки на полі бою, але й на сакральному рівні. Міністерство оборони РФ пояснило, що літера «Z» означає «За перемогу», літера «V» – «Сила V правді» та «Завдання буде виконане». Існує думка, що звук [Z] означає руна Альгіз (Υ), яка тісно пов'язана з процесом, що відбувається в часовому проміжку між «життям» і «смертю». Враховуючи те, що на шляху до перемоги Росія обрала ще один символ,

можна припустити, що між «життям» і «смертю» знаходиться літера «V» – правда. Але у слов'ян руна правди (істини) має інший вигляд. Ця руна має назву Крада, вона скоріше за все нагадує дзеркальне відображення літери «У», ніж літеру «V». Літера «V» більш нагадує руни «<», «>». В одному з літературно-художніх видань РФ дається наступне визначення зазначених рун:

«<» – руна непорозуміння у відносинах, залежності від них і страх зробити так, як хочеться комусь, але не йому;

«>» – гине дружба, партнерство, шлюб, якась частина вашої особистості, що втратила силу та корисність. Людина готова відкинути минуле, жити якийсь час з порожнею в душі, знаючи, що незабаром настане найкращий період життя. (Серйозна, навіть страшна Руна, яка говорить про конкретні наміри, чітко прийняте рішення, яке обговоренню не підлягає. Це розрив. Варто, звичайно, подивитися, які поруч карти, але якщо вже ця Руна лягла першою, то людина може піти від вас хоч завтра, практично в нікуди. І часу на виправлення стосунків уже немає...)»²⁴.

Саме за таким сценарієм зараз розвиваються відносини Росії та України. Перетворення на руїни та стихійні кладовища українських міст, сіл та селищ робить неможливим подальші дружні стосунки із росіянами. Україна готова співпрацювати з будь-ким, тільки не з Росією. Актуальним стає анекдот: «Куме, куме чорт лізе у вікно. – Та нехай, якщо це не москаль».

Горе завжди об'єднує людей. Переживши разом з росіянами жовтневу революцію у 1917 році, Другу світову війну, післявоєнний час відбудови зруйнованих населених пунктів та сталінські репресії, українці пробачили їм колишні обіди та негарзди, але зараз забуті відчуття болю та приниження прокидаються.

Цікавим є той факт, що руна «Ϸ» означає – все що людина задумала, вона зробить і отримає нагороди за свою працю – посіяла, отримала... Вона так і називається – урожай»²⁵. Якщо уважно придивитися до літери «Z» можна побачити, що вона є двома літерами «V» об'єднаними за однією лінією у різних напрямках (див. мал. № 2). Це означає, що запланованого Росією вражаю не буде, настане час відповідати за вчиненні правопорушення.

Висновки

Перейти до контратаки в ідеологічній війні Росії та території України можна, усвідомивши асоціативні образи її учасників, які сформувалися на рівні людської підсвідомості. Росія асоціюється з ведмедем, Україна – із соколом, США – із бізоном, ЄС –

²³ Вільчинський Ю. Ідеологія державотворення (відповідь на статтю М. Білецького «Загроза нової ідеократії»). *Українські проблеми*. 1995. № 1. С. 7–8.

²⁴ Владимирова Н. *Советы по гаданию*. Роман. Ростов н/Д.: Изд-во «Проф-Пресс», 1998. С. 203.

²⁵ Там само. С. 203.

із сойкою-пересмішницею. Поки Україна виснажує Росію у битві за свою свободу та незалежність, Західна Європа, як сойка-пересмішниця має попередити усіх про небезпеку РФ для цивілізованого світу. Ведмідь вважає себе найсильнішим, але це не так. Скажене стадо бізонів може вбити кого завгодно. Слабкість ведмедя в тому, що він діє наодинці, сила бізонів у колективізмі. Якщо бізон відчує небезпеку, ведмедю нічого не залишиться, як відступити.

Для того, щоб людських жертв було якомога менше, потрібно нацькувати одного ведмедя на іншого (перетворити ведмедя, що нападає, на чужака). Зробити це можна наступним чином: 1) ні в якому разі не знімати з РФ санкції до тих пір, поки вона не підпише з Україною договір примирення, обов'язковими умовами якого є: відновлення територіальних кордонів України на момент проголошення її незалежності (24 серпня 1991 року); виведення з території України Збройних Сил РФ; відшкодування збитків спричинених Україні з боку РФ; 2) відкрити народу РФ правду про те, ким насправді є політичні та громадські діячі, які керують Росією: влада їх обманює, використовує за для задоволення власних амбіцій і наживається на бідних людях; 3) запропо-

нувати політичній еліті РФ вигоди від яких важко відмовитись.

Справжньою метою ідеологічної війни РФ на території України є світове панування. Для того, щоб відновити свою роль на світовій арені, Росія вирішила повернути собі території колишніх радянських республік.

Росії вдалося отримати статус непереможної і повірити в те, що їй усе дозволено через те, що усі злочини проти представників інших національностей залишилися майже безкарними. Єдиний висновок, який зробила Росія переживши попередні історичні події: нападати потрібно першою; вона велика і непереможна, а її народ усе витримає.

Путін В. приречений на провал через те, що: 1) в нього немає загально визнаної ідеології, є ідеокраїї, якій властиві наступні ознаки: мета влади – влада, мета репресій і катування – залякування, ідея нації – це панування над ким-небудь, цінність людини – відданість тирану; 2) В. Путіну все важче утримувати владу в своїх руках (відбувається старіння тирана); 3) символи, під якими Росія проводить спецоперацію в Україні, приведуть її до поразки не тільки на полі бою, але й на сакральному рівні.

Інформація про автора:

Коломієць Юлія Юрїївна,

доктор юридичних наук, доцент,

доцент кафедри кримінального права

Національний університет «Одеська юридична академія»

23, Фонтанська дорога, Одеса, 65009, Україна

Information about author:

Kolomiets Yuliia Yuriivna,

Doctor of Law Sciences, Associate Professor,

Associate Professor at the Department of Criminal Law

National University «Odesa Law Academy»

23, Fontanska road, Odesa, 65009, Ukraine